

Zestig jaar Midwintertelling

door Herman Wolfswinkel (tekst en foto)

De jaarlijkse Midwintertelling, een van de grootste vogelevenementen in Nederland, vond dit jaar voor de 60e keer plaats. Watervogels werden geteld in meer dan 60 landen, met internationale coördinatie door Wetlands International en nationale organisatie door Sovon. In zes decennia is de Midwintertelling (IWC) uitgegroeid tot een van de oudste biodiversiteitsmonitorprogramma's ter wereld.

Waarom watervogels tellen

Watervogels zijn goed waarneembaar en komen in uiteenlopende typen wetlands wereldwijd voor. Internationale samenwerking is daarom essentieel voor hun bescherming en duurzaam beheer. Omdat watervogels relatief gemakkelijk te inventariseren zijn, biedt dit de mogelijkheid om hun populaties langdurig te monitoren. Dit gebeurt jaarlijks grotendeels via een netwerk van vrijwilligers. Nederland, met zijn kenmerkende landschap van wetlands, speelt hierin een prominente rol. Watervogeltellingen leveren objectieve gegevens op over aantallen, verspreiding en trends binnen de populaties. Tijdens de Midwintertelling in januari worden tegenwoordig circa 5,5 miljoen vogels geteld.

Omstandigheden

Dit jaar waren de omstandigheden voor het eerst sinds lange tijd weer bijzonder gunstig. De zwakke oostenwind, een gemiddelde temperatuur van 7 graden en 5 tot 7 uur zon, zorgden ervoor dat vrijdag en zaterdag zich uitstekend leenden voor het tellen. Het zicht was bovendien prima, wat het werk van de tellers vergemakkelijkte.

De eerste landelijke resultaten

Het voorlopige totaal aantal getelde vogels bedraagt momenteel 5,2 miljoen, een eerste overzicht dat overeenkomt met voorgaande jaren. De tellingen in het binnenland vonden plaats onder vrijwel lenteachtige omstandigheden, hoewel er een week eerder nog een aanzienlijk pak sneeuw lag. In onze regio waren de temperaturen aan de lage kant, maar de zon liet zich eveneens zien.

De kolgans (*Anser albifrons*) was met ruim 900.000 geregistreerde exemplaren opnieuw de meest waargenomen soort, gevolgd door de brandgans (*Branta leucopsis*) met 750.000 en de smient (*Mareca penelope*) met 700.000. Op de vierde plaats eindigde de grauwe gans (*Anser anser*) met 640.000 vogels.

Hoewel dit slechts een tussenstand is, geven deze voorlopige resultaten alvast een aardig beeld van de trend.

Resultaten in het werkgebied van Tringa

Bij ons stond dit jaar de brandgans met 6.794 vogels op 1, gevolgd door de grauwe gans met 4.574 en de smient als derde met 3095. Met 1.466 exemplaren behaalde de kolgans hier de zesde plaats.

Top 10 meest getelde soorten		
1	Brandgans	6794
2	Grauwe Gans	4579
3	Smient	3095
4	Meerkoet	2589
5	Wilde Eend	2490
6	Kolgans	1466
7	Krakeend	1258
8	Stormmeeuw	848
9	Kokmeeuw	827
10	Nijlgans	759
Totaal 48 soorten		

In de Zijpe polders achter de West-Friese dijk zijn dit jaar slechts 1.177 kolgenzen waargenomen, aanzienlijk minder dan in voorgaande jaren waarin het aantal doorgaans boven de drieduizend lag. In de zeventien telgebieden is echter een stijging van 7.593 vogels ten opzichte van vorig jaar vastgesteld. Dit verschil kan voornamelijk worden toegeschreven aan de gunstige weersomstandigheden van dit jaar, in tegenstelling tot de uitzonderlijk ongunstige omstandigheden in 2025. Door mist zijn, in uitgestrekte polders zoals polder D, polder E, polder Eendenkooi en De Hoop, toen vermoedelijk grote aantallen vogels over het hoofd gezien.

Werkwijze bij het tellen

Binnen onze groep tellers hanteert ieder zijn eigen aanpak, maar het valt op dat Avimap steeds vaker wordt ingezet. Avimap is een handige applicatie die in beginsel gebruikt werd voor BMP-monitoring, maar zich ook uitstekend leent voor de Midwintertelling. Zelf maak ik al een aantal jaren gebruik van deze applicatie bij het

monitoren van broedvogels. Tot nu toe gebruikte ik steeds het standaard telformulier voor watervogels bij de Midwintertelling.

Bedankt

De Midwintertellingen worden gerealiseerd dankzij de inzet van vrijwilligers die, ongeacht de omstandigheden, jaarlijks een waardevolle bijdrage leveren in de omringende polders van Schagen. Hun inzet is essentieel voor de langdurige monitoring van watervogels, waarmee waardevolle gegevens over populatietrends worden verzameld.

Tot genoegen hebben wij dit jaar drie nieuwe tellers mogen verwelkomen en hopen hen binnenkort aan onze

vaste groep tellers te mogen toevoegen.

Tevens dank aan de vaste tellers die al jaren, in weer en wind, helpen bij het registreren van winterwatervogels in onze werkgebieden.

De Tellers waren: Jaap Beers, Fred Koning, Hans Dijkstra, Hans Klein Woud, Ghislaine Capaan, Kees Schumacher, Jan Jongman, Arie Schoorl, Gerda Langedijk, Gea Kaan, Mary Markx, Maurice Knijnsberg, Ton en Lida Dekker, Gosse Wijma, Henk Vos, Hèlen en Herman Wolfswinkel.

De telling van de soorten per gebied is te vinden op onze website.

Bron: Sovon Vogelonderzoek Nederland

Het aantal soorten per gebied

Code	Gebied	2022	2023	2024	2025	2026
NH1810	Polder Wieringerwaard	13	19	16	20	23
NH1820	Waardpolder	4	6	5	11	6
NH1920	Zijpe Polder Eendenkooi de Hoop		23	23	25	31
NH1930	Zijpe Polder D en E	niet geteld	25	15	24	27
NH2111	Keinsmerwiel en 't Wad	12	17	15	24	8
NH2112	Kaagpolder N	13	10	11	9	16
NH2120	Burghorn	14	8	16	12	13
NH2130	Schagen omgeving Schagen	12	17	21	18	25
NH2141	Kaagpolder Z en Schrinkkaagpolder	24	18	15	14	18
NH2142	Hooglandspolder	21	11	14	16	17
NH2150	Polder Valkkoog	9	18	9	11	15
NH2161	Slikvenpolder	10	7	15	16	14
NH2162	Polder Schagerwaard	17	15	12	11	15
NH2210	Polder Woudmeer/Waarland	21	23	21	21	21
NH2230	Polder Geestmerambacht midden	-	-	-	28	28
NH9210	Kanaal Stolpen- Schagen	3	5	5	7	7
NH9220	Kanaal Schagen- Kolhorn	9	niet geteld	9	9	9

Het aantal vogels per gebied

Code	Gebied	2022	2023	2024	2025	2026
NH1810	Polder Wieringerwaard	430	1501	750	1350	2347
NH1820	Waardpolder	142	196	44	2205	60
NH1920	Zijpe Polder Eendenkooi de Hoop	2851	3301	3872	486	6144
NH1930	Zijpe Polder D en E	niet geteld	3300	967	2036	4419
NH2111	Keinsmerwiel en 't Wad	1152	1254	1417	1104	1192
NH2112	Kaagpolder N	670	1040	858	1527	469
NH2120	Burghorn	2144	621	1630	3007	1305
NH2130	Schagen omgeving Schagen	684	2057	1037	1513	1447
NH2141	Kaagpolder Z en Schrinkkaagpolder	1901	1944	1019	497	1418
NH2142	Hooglandspolder	1420	505	2733	716	1069
NH2150	Polder Valkkoog	224	352	180	554	272
NH2161	Slikvenpolder	351	251	2534	778	841
NH2162	Polder Schagerwaard	514	576	245	366	716
NH2210	Polder Woudmeer/Waarland	2227	2086	1660	1262	596
NH2230	Polder Geestmerambacht midden				1790	4824
NH9210	Kanaal Stolpen- Schagen	14	32	66	18	27
NH9220	Kanaal Schagen- Kolhorn	64	niet geteld	224	74	108
	Totaal	14788	19016	19236	19283	27254

Midwintertelling 16,17 en 18 Januari 2026																		
MW 2026	NH 1810	NH 1820	NH 1920	NH 1930	NH 2111	NH 2112	NH 2120	NH 2130	NH 2141	NH 2142	NH 2150	NH 2161	NH2162	NH 2210	NH2230	NH 9210	NH 9220	Totalen
1 Dodaas				1											4	1		6
2 Fuut				2				2						2	2		1	11
3 Aalscholver	2		21	15		17	2	3	5	1	1	3	5	6	5	8	10	104
4 Kleine Zilverreiger																		
5 Grote Zilverreiger	6	1	7	1		3	2	2	3	3	2	3	1	3	3			40
6 Blauwe Reiger	8	1	8	2		1		3	1		2		3	5	12	1	1	48
7 Knobbeelzwaan	25		13	5		9	19	9				4	1	15	51			151
8 Toendrarrietgans																		
9 Zwarte Zwaan																		
10 Kolgans	105		305	871		20	30	90	10	30					3			1456
11 Grauwe Gans	836		308	322	153	74	110	288	121	527	7	327		164	1342			4579
12 Soepgans			7											4	18			29
13 Indische Gans														2				2
14 Gr. Canadese Gans			10			32		8	4			4		30	4			92
15 Brandgans			3328	2152	619			50	645									6794
16 Rotgans	40																	40
17 Nijlgans	73		39	6		22	8	14		13	21		3	58	502		6	759
18 Cas arca																		
19 Bergeend	5		7	9	6	4	5	5	16	3	13	2	4	3	17			99
20 Smient	418		841	424		68	474	240	140	117	59	178	109		27			3095
21 Krakeend	20		212	124	64		251	20	10	55	41	62	4	15	375	5		1258
22 Wintertaling			129	39		51		8						2	16			245
23 Wilde Eend	515	4	375	115	88	37	18	62	46	67	41	63	50	118	849	6	42	2490
24 Soepeend			27	5				3		8				12	8			63
25 Pijls taart																		
26 Slobeend			2	1		8		5			2				8			26
27 Kuifeend			14	11	45	2		50	13	4		1	2	28	52		12	234
28 Tafeleend								1							5			6
29 Buizerd	6		2	2							1							11
30 Slechtvak																		
31 Torenwak	2										1							3
32 Patrijs													10					10
33 Grote Zaagbek						1												1
34 Waterhoen	18	2	63	36		22		13	13	12	21	24	11	37	92		2	366
35 Meekoet	10		228	12	185	130	234	503	14	41	38	97	451	26	588	4	30	2589
36 Scholekster								2										2
37 Goudplevier							120											
38 Kievit	7		149	2						5			60		5			348
39 Watersnip															1			1
40 Zwarte Ruiter			1															1
41 Wulp	34		45	88			32		40	41	22				8			310
42 Tureluur			2															2
43 Oeverloper																		
44 Steenloper																		
45 Kleine Mantelmeeuw																		
46 Kokmeeuw	128			96				20	62	141		70		41	265		4	827
47 Stormmeeuw	73	50		73				35	25			3		23	568			848
48 Zilvermeeuw	1	2		4				11						2	2			22
49 Belfijs ter																		
50 Bruine Kiekendief																		
51 Blauwe Kiekendief	2																	2
52 Holendui																		
53 Buizerd			2															2
54 Houtsnip			1	1														2
55 Usvogel			1							1					2			4
56 Kramsvogel	12																	12
57 Grote Gele Kwikstaart				1														1
58 Zwarte Roodstaart				1														1
59 Rietgans			2															2
60 Spreeuw									250									250
Totalen	2347	60	6144	4419	1192	469	1305	1447	1418	1069	272	841	716	596	4824	27	103	27251
	NH 1810	NH 1820	NH 1920	NH 1930	NH 2111	NH 2112	NH 2120	NH 2130	NH 2141	NH 2142	NH 2150	NH 2161	NH2162	NH 2210	NH2230	NH 9210	NH 9220	